

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi elokuvien tarkastuksesta
annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lievennettäväksi elokuvien tarkastuksesta annettuun lakiin perustuvaa elokuvien tarkastuttamisvelvollisuutta. Tarkastuksesta ehdotetaan vapautettaviksi viranomaisen tai Oy. Yleisradio Ab:n valmistamat tai valmistamat elokuvat. Myös toisinnokset musiikkiesityksistä sekä urheilukilpailuista tai muista urheilu- tai liikuntatapahtumista samoin kuin video- ja muut ohjelmapelit ja enintään kolme minuuttia kestävät mainoselokuvat ehdotetaan vapautettaviksi tarkastuksesta.

Elokuvia voitaisiin esittää tarkastuttamatta nykyistä laajemmin muun muassa yliopistojen ja muiden korkeakoulujen sekä oppilaitosten ja muiden julkisten ja julkisessa valvonnassa olevien laitosten toiminnassa sekä eräissä laissa mainituissa tilaisuuksissa. Lisäksi opetusministeriön antaman luvan perusteella saataisiin elokuvia esittää

niitä tarkastuttamatta taiteen edistämiseksi järjestävässä erityisessä tilaisuudessa.

Milloin elokuvan esittäminen on kielletty kuuttatoista vuotta tai jotakin sitä alemmaa ikää nuoremmille lapsille, voitaisiin elokuva tämän estämättä esittää enintään kolme vuotta tätä nuoremmallekin, silloin kun hän on huoltajansa seurassa.

Esitykseen sisältyy myös ehdotus elokuvaverolain muuttamisesta. Elokuvaveroa ei olisi suoritettava elokuvan esittämisestä eräissä laissa mainituissa tilaisuuksissa.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti erillisessä hallituksen esityksessä ehdotetun video- ja muiden kuvaohjelmien tarkastamista koskevan lainsäädännön kanssa.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	4. Säättämjärjestys	12
1. Nykyinen tilanne	3	LAKITEKSTIT	13
2. Uudistuksen syyt ja ehdotus	3	1. Laki elokuvien tarkastuksesta annetun lain muuttamisesta	13
3. Asian valmistelu	7	2. Laki elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	14
4. Eräitä esityksen ulkopuolelle jääviä seikkoja	7	3. Laki elokuvaverolain 7 ja 8 §:n muuttamisesta ...	15
5. Esityksen taloudelliset vaikutukset	8	LIITE	16
6. Riippuvuus muista esityksistä	8	Rinnakkaistekstit	16
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8	1. Laki elokuvien tarkastuksesta annetun lain muuttamisesta	16
1. Lakiehdotusten perustelut	8	2. Laki elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	18
1.1. Laki elokuvien tarkastuksesta annetun lain muuttamisesta	8	3. Laki elokuvaverolain 7 ja 8 §:n muuttamisesta ...	19
1.2. Laki elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	11	Luonnos asetukseksi elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun asetuksen 3 §:n muuttamisesta	20
1.3. Laki elokuvaverolain 7 ja 8 §:n muuttamisesta	11		
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	12		
3. Voimaantulo	12		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Elokvien tarkastuksesta annetun lain (299/65) 1 §:n 1 momentin mukaan elokuva saadaan esittää Suomessa, paitsi milloin se lähetetään televisiossa, vain, jos se on tarkastettu ja hyväksytty esitettäväksi siinä järjestyksessä kuin siitä lailla säädetään. Pääsääntö on, että kaikki elokuvat on tarkastettava niiden sisällöstä tai esittämispaikasta riippumatta. Tästä pääsäännöstä on säädetty poikkeuksia 2 §:ssä.

Lain 2 §:n 1 momentin nojalla tarkastuksesta ovat vapautetut valtion viranomaisen omaa käyttönsä varten valmistamat tai hankkimat elokuvat, asetuksella säädettyjen valtion viranomaisten hyväksymät opetuselokuvat, valtakunnan sisäisiä tapahtumia käsittelevät uutiskatsauselokuvat 14 päivän kuluessa kuvatuista tapahtumista sekä luonnollisen henkilön kuvaamat ja hänen itsensä esittämät matkailua tai luontoa taikka niihin verrattavia aiheita käsittelevät elokuvat, jotka eivät koske valtakunnan suhteita ulkovaltoihin.

Lain 2 §:n 2 momentista ilmenee, että elokuva saadaan eräin poikkeuksin esittää tarkastuttamatta yksityisessä kodissa pidettävässä tilaisuudessa ja myös olosuhteiltaan sellaiseen tilaisuuteen verrattavassa muualla pidettävässä tilaisuudessa. Lisäksi elokuva saadaan esittää valtion arkistossa tai muussa siihen verrattavassa valtion laitoksessa tutkimustyötä varten. Tiede- ja opetuselokuva saadaan esittää tarkastuttamatta yliopistossa ja muussa korkeakoulussa sekä tieteellisessä kongressissa, tieteellisen yhdistyksen kokouksessa ja niihin verrattavassa tilaisuudessa. Samoin elokuva saadaan esittää elokuvan valmistukseen tai sen kaupalliseen valintaan taikka televisiotoimintaan liittyvissä elokuvaesityksissä asianomaisille elokuva- ja televisioalan yritysten palveluksessa oleville henkilöille. Jos elokuva esitetään näytännössä, johon kannetaan pääsy- tai muu osanottomaksu, on elokuva 2 §:n 3 momentin mukaan aina kuitenkin tarkastettava.

Elokvien tarkastuksessa noudatettavista kielto- ja rajoitusteista on säädetty lain 3 §:ssä. Esitettäväksi ei saa hyväksyä elokuvaa, joka on sisällykseltään ilmeisesti lain tai hyvien tapojen vastainen (1 mom.). Esitettäväksi ei saa myöskään hyväksyä

elokuvaa, joka ottaen huomioon miten sen tapahtumat on kuvattu tai millaisessa yhteydessä ne on esitetty on epäsiiveellinen tai raaistava taikka on omiaan kauhua herättämällä tai muulla tavoin vaikuttamaan mielen terveyttä vahingoittavasti (2 mom.). Elokuvaa ei saa myöskään hyväksyä esitettäväksi, milloin sen esittäminen saattaa vaarantaa yleistä järjestystä tai turvallisuutta taikka maanpuolustusta tai huonontaa valtakunnan suhteita ulkovaltoihin (3 mom.).

Vuosittain tarkastetaan 1 200—1 300 elokuvaa. Viimeisten kymmenen vuoden aikana (1975—1984) on vuosittain kielletty 10—41 elokuvaa (vuosittainen keskiarvo on 20 elokuvaa). Leikkauksia on määrätty tehtäväksi 17—48 elokuvasta (vuosittainen keskiarvo 35 elokuvaa). Kiellet ja leikkaukset ovat lähes yksinomaan koskeneet pitkiä elokuvateatterielokuvia, joiden osuus vuosittain tarkastetuista elokuvista on ollut jonkin verran yli 200.

2. Uudistuksen syyt ja ehdotus

Yleistä. Elokvien ennakkotarkastusvelvollisuutta voidaan edelleen pitää tarpeellisenä. Yleisesti ottaen tarkastusjärjestelmä on toiminut hyvin. Eräitä tarkistuksia ennakkotarkastuslainsäädäntöön on kuitenkin jo pidempään pidetty tarpeellisina. Elokuvan monistamiseen ja jakeluun soveltuvan tekniikan kehitys ja erityisesti videotekniikan laaja käyttöönotto ovat korostaneet osittaisuudistuksen tarvetta.

Videotekniikan käyttöönottoon liittyvien ongelmien ehkäisemiseksi hallitus on antanut erillisen esityksen video- ja muiden kuvaohjelmien tarkastamista koskevaksi lainsäädännöksi. Kuvallisen viestinnän kehityksen johdosta saattaa myös elokvien tarkastusta koskevan lainsäädännön uudelleen arviointi tulla ajankohtaiseksi. Nykyinen ennakkotarkastuslainsäädäntö on säädetty lähinnä elokuvateatterielokuvia ja -esityksiä varten. Kehitys on johtanut siihen, että elokvien esittämisen ja katselun painopiste on siirtynyt muualle. Mahdollinen perusteellisempi uudistus edellyttää tässä suhteessa laajempaa keskustelua ja valmistelua. Tässä esityksessä ehdotetaan ainoas-

taan eräitä sellaisia elokuvien tarkastuksen perusteisiin kajoamattomia tarkistuksia, jotka soveltuvat käsiteltäväksi samanaikaisesti edellä mainitun video-ohjelmien levittämistä koskevan esityksen kanssa.

Lievennykset tarkastusvelvollisuudesta. Tarkoituksena on ensinnäkin vapauttaa tarkastuksesta sellaisia elokuvia, joihin ei voida olettaa sisältyvän kiellettyä aineistoa tai joissa tällainen mahdollisuus on hyvin vähäinen. Nykyisen lain mukaan tarkastuksesta ovat vapautettut valtion viranomaisten omaa käyttöä varten valmistamat tai hankkimat elokuvat. Tarkoituksenmukaista olisi, että eräät muutkin kuin valtion viranomaisen omaa käyttöönsä varten hankkimat tai valmistamat elokuvat vapautettaisiin tarkastuksesta. Elokuvan monistamiseen ja jakeluun soveltuvan tekniikan kehittyminen on aiheuttanut sen, että lukuisat viranomaiset valmistuttavat ja hankkivat toiminnassaan ja toimialallaan käytettäväksi elokuvia. Viranomaiset toimivat elokuvia hankkiesaan virkavastuulla. Viranomaisten tehtävät huomioon ottaen ei voida olettaa, että viranomaisten käyttämään tai välittämään ohjelma-aineistoon sisältyisi lain 3 §:ssä tarkoitettua aineistoa.

Edellä mainituista syistä olisi perusteltua, että valtion viranomaisten lisäksi myös kunnan, kuntaliiton ja muiden viranomaisten valmistamat ja hankkimat elokuvat vapautettaisiin tarkastuksesta. Edelleen pidetään kuitenkin aiheellisena, että kunnan viranomaisen kunnallista elokuva-teatteritoimintaa varten hankkimat elokuvat tarkastetaan niin kuin muutkin elokuvateatterielokuvat.

Televisiossa esitettäviä elokuvia ei nykyisen lain mukaan tarvitse tarkastaa. Oy. Yleisradio Ab:n valmistamat elokuvat ja muut ohjelmat on kuitenkin tarkastettava laista ilmenevän pääsäännön mukaisesti, kun ne esitetään muualla kuin televisiossa. Monet syyt puoltavat, että myös Oy. Yleisradio Ab:n valmistamat tai valmistuttamat elokuvat olisi vapautettava tarkastuksesta riippumatta siitä, missä niitä esitetään. Oy. Yleisradio Ab. on osakeyhtiö, jonka osakkeista vähintään 90 % tulee lain mukaan olla valtion omistuksessa ja hallinnassa. Yhtiön hallintoneuvoston jäsenet valitsee eduskunta. Hallintoneuvoston tehtävänä on muun muassa valvoa yleisradion yleistä ohjelmatoimintaa. Hallintoneuvosto on hyväksynyt yleisradion ohjelmatoiminnan säännösten, jossa on määritelty yleisradiotoiminnassa noudatettavat keskeiset periaatteet. Yhtiön ohjelmatoiminnan valvonnan käytännöllinen suorittaminen on siirretty hallintoneuvoston asettamille ohjelma-

neuvostoille. Ohjelmatoimintaa koskevat vastuusuhteet on tarkoin määritelty. Yleisradiotoiminnassa lähetettäviin ohjelmiin kohdistuu siis tarkka valvonta. Tämä valvonta ulottuu myös niihin Oy. Yleisradio Ab:n ohjelmiin, joita levitetään tallenteina.

Oy. Yleisradio Ab:n yhtiöjärjestyksessä on määrätty, että yleisradio-ohjelmia valmistaessaan ja järjestäessään yhtiön tulee pyrkiä siihen, että ohjelmat ovat vaihtelevia, sisällöltään ja esitykseltään arvokkaita, asiallisia ja tasapuolisia sekä myös sopivaa ajanvietettä tarjoavia. Näiden tavoitteiden mukaisesti toimittaessa ei elokuvien tarkastuksesta annetun lain kieltoperusteiden soveltaminen voi tulla kysymykseen. Oy. Yleisradio Ab:n valmistamiin ohjelmiin näin kohdistuvaa valvontaa onkin pidettävä riittävänä, joten nämä ohjelmat voitaisiin vapauttaa elokuvien tarkastuksesta.

Oy. Yleisradio Ab:llä on oikeus toimilupansa mukaan käyttää televisiotoiminnassa apunaan MTV Oy:tä. Tässä toiminnassa Oy. Yleisradio Ab. valvoo MTV Oy:n ohjelmia. Tämä valvonta ja vastuu ei ulotu kuitenkaan muihin sanotun yhtiön valmistamiin tai välittämiin ohjelmiin. Näin ollen MTV Oy:n valmistamia ohjelmia on ennakkotarkastusvelvollisuuden kannalta arvoiteltava samalta pohjalta kuin muidenkin yksityisten henkilöiden tai yhteisöjen valmistamia ohjelmia. Tämän vuoksi ei pidetäkään perusteltuna, että MTV Oy:n valmistamat ohjelmat vapautettaisiin ennakkotarkastuksesta.

Pyrkimyksenä on vapauttaa elokuvien tarkastuksesta entistä enemmän sellaisia elokuva- tai ohjelmalajeja, joissa elokuvien tarkastuksen kieltoperusteet eivät tule käytännössä sovellettaviksi. Ongelmana on se, että tätä tarkoitusta varten elokuvia on vaikea jaotella aiheittain tai sisältönsä perusteella. Erään varsin selvästi erottuvan elokuvaryhmän muodostavat toisinnokset konserteista ja muista musiikkiesityksistä sekä toisinnokset urheilu- ja liikuntatapahtumista. Vapauttamista voidaan perustella myös sillä, että kun näitä tilaisuuksia voi yleensä seurata periaatteessa kuka tahansa, ei niistä sellaisenaan tehtyjen elokuvien esittämisenkään voida katsoa edellyttävän tarkastamista.

Tarkastettavaksi toimitetaan nykyisin varsin paljon lyhyitä, yleensä vain muutamia kymmeniä sekunteja kestäviä mainoselokuvia. Mahdollisuus, että kieltoperusteita sovelletaan tällaisiin lyhyisiin mainoselokuviin, on hyvin vähäinen. Lisäksi mainoselokuvien sisältöä säätelevät yleiset markkinoitintia koskevat periaatteet. Näin ollen on pidet-

ty aiheellisena ehdottaa, että enintään kolme minuuttia kestävä mainoselokuvat vapautettai-
siin tarkastuksesta.

Videopelit. Viime vuosina ovat yleistyneet erilaiset liikkuvan kuvan käyttöön perustuvat ajanvietepelit, joissa pelaajat sähköisin menetelmin voivat vaikuttaa näyttölaitteessa näkyviin tapahtumiin. Tällaisia pelejä voidaan pelata muun muassa tavallisilla kotitietokoneilla.

Maksua vastaan yleisön käytettävänä olevaa videopeliä on pidettävä ajanvietautomaateista annetussa laissa (426/76) tarkoitettuna ajanvietautomaattina, jonka pitämiseen on pääsäännön mukaan oikeus vain automaattitoimintaa harjoittamaan perustetulla julkisoikeudellisella yhdistyksellä, Raha-automaattiyhdistyksellä.

Elokvien tarkastuksesta annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan elokuvana pidetään optisen kuvanmuodostuksen avulla tai muulla menetelmällä tehtyä tallennetta, jonka sisällys voidaan teknillisin keinoin esittää liikkuvina kuvina. Kotitietokoneilla pelattavia videopelejä tarjotaan yleisölle tavallisesti kasettinauhuille tai levykkeille tallennettuina. Yleisön käyttöön asetetuissa ajanvietautomaateissa peliohjelma on yleensä tallennettu mikropiiriin tai laserlevylle. Myös näitä tallenteita on pidettävä elokuvina, jotka on tarkastettava. Käytännössä videopeliohjelmia ei kuitenkaan ole tarkastukseen toimitettu. Vaikka lain sanamuodon mukaan videopeliäkin on pidettävä elokuvana, ei niiden ennakotarkastusta voida pitää perusteltuna. Videopelissä ei kuva ole ratkaiseva, vaan peliajatus ja -suoritus. Videotekniikka tarjoaa vain eräänlaisen kehyksen, jolle peliohjelma on rakennettu. Videopelin käyttötilanne eroaa täysin elokuvan esittämistilaisuudesta. Videopeliohjelman tarkastaminen poikkeaisi tavanomaisesta elokuvien tarkastuksesta, koska vasta pelaajan toimenpiteet lopullisesti määräävät sen, missä muodossa kuva näyttöruutuun tulee. Mainituista syistä ehdotetaankin, ettei videopelejä olisi tarkastettava.

Esittämistilanteiden mukaiset vapautukset. Nykyisen lain mukaan elokuvia voidaan esittää tarkastuttamatta vain eräissä varsin rajatuissa tilanteissa. Esimerkiksi yliopistossa ja korkeakoulussa voidaan esittää tarkastuttamatta vain tiede- ja opetuselokuvia. Muissa oppilaitoksissa ei näitäkään elokuvia voida esittää tarkastuttamatta paitsi 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Elokuvan monistamiseen ja jakeluun liittyvän tekniikan kehittyminen on aikaansaanut sen, että liikkuvan kuvan käyttö on monipuolistunut ja jatkuvasti lisääntynyt. Edellä on

ehdotettu, että viranomaisten valmistamat elokuvat vapautettaisiin tarkastuksesta. Vastaavat perusteet puoltavat sitä, että yliopistojen ja muiden korkeakoulujen lisäksi muidenkin julkisten tai julkisen valvonnan alaisten oppilaitosten toiminnassa voitaisiin esittää elokuvia niitä ennakolta tarkastuttamatta. Sama koskee muitakin julkisia tai julkisen valvonnan alaisia laitoksia, kuten yleisiä kirjastoja ja sairaaloita. Vapauttaminen tarkastuksesta on perusteltu tällaisiin laitoksiin kohdistuvan valvonnan sekä laitosten toiminnan tarkoituksiperän ja luonteen vuoksi. Aiheellista ei olisi enää tehdä eroa tiede- ja opetuselokuviin sekä muiden elokuvien välillä.

Tiede- ja opetuselokuvia voidaan esittää tarkastuttamatta myös tieteellisissä kongresseissa, tieteellisten yhdistysten kokouksissa ja niihin verrattavissa tilaisuuksissa. Kuvallisen viestinnän monipuolistumisen vuoksi ei mainitunlaisissakaan tilaisuuksissa käytettävä aineisto enää rajoitu tiede- ja opetuselokuviin. Tähän nähden on perusteltua, että lakia muutetaan vastaamaan paremmin nykyajan vaatimuksia ja että vapautusperuste ei koskisi pelkästään tiede- ja opetuselokuvia.

Elokuva voidaan nykyisin esittää tarkastuttamatta valtion arkistossa tai muussa siihen verrattavassa laitoksessa tutkimustyötä varten. Tutkimustyötä koskevaa edellytystä ei enää voida pitää välttämättömänä. Lain kohdassa tarkoitettussa laitoksessa saattaa ilmetä tarvetta esittää elokuvia muutakin tarkoitusta varten.

Taiteen ja sitä koskevan tutkimuksen edistämiseksi ehdotetaan, ettei myöskään taiteellisia kysymyksiä käsittelevissä kongresseissa esitettäviä elokuvia tarvitse ennakolta tarkastaa.

Lupa tarkastuttamattoman elokuvan esittämiseen. Eräät yhteisöt ja viranomaiset, esimerkiksi Tampereen elokuvajuhlien järjestäjäyhteisö, eräiden valtionapua saavien yhdistysten ylläpitämät elokuvakeskukset sekä muun muassa Suomen elokuva-arkisto järjestävät elokuvajuhlia tai muita elokuvakulttuurin edistämiseen tähtääviä esitystilaisuuksia. Tällaisissa tilaisuuksissa esitettävät elokuvat tulisi voida vapauttaa ennakotarkastuksesta. Ehdotuksen mukaan opetusministeriö voisi tarvittaessa antaa hakemuksesta luvan esittää elokuvia ilman ennakotarkastusta.

Huoltajien läsnäolo. Elokvien tarkastuksesta annetun lain 4 §:n mukaan tarkastusviranomaisen voi tarvittaessa kieltää elokuvan esittämisen 16:ta vuotta tai jotakin sitä alemmaa ikää nuoremille lapsille. Erityisistä syistä voidaan myöskin määrätä, että elokuva saadaan esittää ainoastaan 18 vuotta täyttäneille. Lapset saattavat ny-

kyisin television välityksellä seurata sellaisenkin elokuvan esitystä, jonka esittäminen elokuvateattereissa heille on kielletty. Vastuu televisiossa esitettävien elokuvien katselemisesta lankeaa lapsen huoltajille. Ilmeistä on, että vanhemman tai muun huoltajan läsnäolo elokuvaa elokuvateatterissa esitettäessä luo lapselle tietyn turvallisuudentunteen ja että elokuvan mahdolliset vaikutukset lapseen jäävät näin vähäisemmiksi. Tämän vuoksi ehdotetaan, että päättäessään ikärajasta tarkastusviranomaisen voisi elokuvan sisällön mukaan sallia, että asetettua ikärajaa enintään kolme vuotta nuorempi voisi seurata elokuvaa silloin, kun hän on huoltajansa kanssa.

Elokvien tarkastuksesta perittävät maksut. Elokvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain 10 §:n mukaan elokuvatarkastamon ja elokuvalautakunnan toimittamista tarkastuksista peritään valtiolle asetuksella lähemmin säädettyjä maksuja. Maksuja määrättäessä noudatetaan valtion maksuperustelaisissa (980/73) säädettyjä periaatteita valtion viranomaisten suoritteista perittävistä maksuista. Maksun suuruus on siten määrättävä niin, että se vastaa valtiolle tarkastuksesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Valtion elokuvatarkastamon ja elokuvalautakunnan virkatoimista ja toimituskirjoista suoritettavista maksuista annetussa asetuksessa (179/66) on yksityiskohtaisesti määrätty maksujen suuruus. Kahden tunnin pituisen elokuvan ensimmäisen kopion tarkastuttaminen maksaa noin 1 500 markkaa ja seuraavien kopioiden noin 400 markkaa. Valtion elokuvalautakunnan toimittamasta tarkastuksesta suoritetaan valtiolle maksu, joka on viidennestä suurempi kuin valtion elokuvatarkastamon suorittamasta tarkastuksesta perittävä maksu.

Esityksessä ehdotetaan elokvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain 10 §:ään eräitä teknisiä muutoksia, joilla viittaas valtion maksuperustelakiin saatetaan ajan tasalle. Valtion elokuvatarkastamon ja elokuvalautakunnan virkatoimista ja toimituskirjoista suoritettavista maksuista annettu asetus ehdotetaan myös kumottavaksi. Maksun suuruudesta säädetäisiin uudella asetuksella. Tarkoituksenmukaista on, että elokvien tarkastuksesta perittäisiin, kuten video- ja muiden kuvaohjelmienkin tarkastuksesta, markkamääräinen, elokuvan keston perustuva maksu.

Maksuperustelain mukaan maksu saadaan määrätä suoritteiden omakustannusarvoa alemmaksi, jos siihen on muun muassa yleiseen kulttuuri-toimintaan liittyvistä syistä erityistä aihetta. Elokvakulttuurin edistämiseksi ja ottaen huomioon

perinteisen elokvien esitystoiminnan vaikeutuva taloudellinen tilanne tarkoituksena on säätää maksu omakustannusarvoa alemmaksi.

Ei voida pitää asianmukaisena, että ensimmäisenä muutoksenhakuasteena toimivan valtion elokuvalautakunnan käsittelemästä valituksesta peritään tarkastusmaksu. Tämän vuoksi on tarkoituksena, että valtion elokuvalautakunnan valituksen yhteydessä tekemästä tarkastuksesta ei annettavan asetuksen mukaan enää perittäisi maksua.

Vapautus elokvaverosta. Elokvaverolain (366/64) 1 §:n mukaan elokuvan esittämisestä elokuvanäyttännössä, johon peritään pääsymaksu, on suoritettava elokvaveroa. Elokvaveroa ei kuitenkaan ole suoritettava tiede- ja opetuselokvan, uutiskatsauksen, sanomaelokvan eikä lapsille erityisen sopivan elokvan esittämisestä. Veroa ei ole myöskään suoritettava sellaisen elokvan esittämisestä, jossa sen olematta varsinainen opetuselokuva kuitenkin opettavainen aines on selvästi esillä, ja joka arvokkaalla tavalla edistää taiteen, historian tapahtumien, luonnon tai maantiedon tuntemusta (3 §). Lain mukaan elokvan esittämisestä määrätynlaisissa näytännöissä ei veroa ole suoritettava, esimerkiksi näytännössä, joka oppilaitoksen toimesta järjestetään ottamatta samaan oppilaitokseen kuulumattomilta pääsymaksua (7 §:n 2 kohta).

Vero on 10 prosenttia pääsymaksusta. Jos elokuva on sisällöltään huono tai taiteelliselta tai siveelliseltä laadultaan heikko, vero on kuitenkin 30 prosenttia. Valtion elokvatarkastamon tehtävänä on päättää veron määrästä ja siitä onko elokvasta suoritettava veroa (4 §).

Elokvien tarkastuksesta annettua lakia ehdotetaan tässä esityksessä muutettavaksi siten, että elokuva voidaan esittää tarkastuttamatta laissa tarkemmin määritellyissä toiminnoissa ja tilaisuuksissa ja riippumatta siitä, kannetaanko esityksestä pääsy- tai muu osanottomaksu. Vapautus tulisi koskemaan esimerkiksi Suomen elokuva-arkiston näytäntöjä. Samoin ehdotetaan, että taiteen edistämiseksi järjestettävässä erityisessä tilaisuudessa voitaisiin opetusministeriön antaman luvan perusteella esittää tarkastuttamattomia elokvia. Jos tällaisissa tapauksissa elokvan esittämisestä peritään maksu, olisi elokuva nyt voimassa olevan lain mukaan kuitenkin toimitettava valtion elokvatarkastamolle, jonka on päätettävä verovelvollisuudesta ja veron määrästä.

Lähinä kulttuuripoliittisista ja käytännöllisistä syistä ei voida pitää perusteltuna, että elokuva-näytännöt edellä mainitun lakiehdotuksen 2 §:n

2 momentin 3, 4 tai 4 a kohdassa tarkoitetun toiminnan tai tilaisuuden yhteydessä tai 2 a §:ssä tarkoitetussa tilaisuudessa olisivat verollisia. Siksi elokuvaverolain 7 ja 8 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että tällaiset näytännöt tulisivat verottomiksi. Ehdotuksen vaikutus elokuvaveron kertymään on hyvin vähäinen.

3. Asian valmistelu

Opetusministeriön asettaman työryhmän vuonna 1971 valmistuneessa mietinnössä ehdotettiin, että

— määrättyissä tapauksissa elokuva voidaan esittää ilman ennakkotarkastusta opetusministeriön luvan perusteella,

— maahantuoja voi leikata elokuvan poistettavaksi määrätyn kohdan,

— mahdollisuus määrätä elokuva esitettäväksi erikseen miehille ja naisille poistetaan,

— huoltajan läsnäollessa elokuva voidaan esittää määrättyä ikää nuoremmalle,

— lainvoimainen päätös ei estä elokuvan uudelleen tarkastamista.

Näiltä osin esitys perustuu mainitun työryhmän ehdotukseen. Työryhmä ehdotti myös elokuvien tarkastuksessa noudatettavien kieltoerusteiden tarkistamista siten, että hyvien tapojen vastaisuus poistettaisiin kieltoerusteena ja että epäsiiveellinen, raaistava tai kauhua herättävä elokuva voitaisiin kieltää vain, kun se on omiaan vaikuttamaan mielenterveyttä vahingoittavasti. Lisäksi työryhmä ehdotti, että yleinen korkein ikäraja alennetaan 16 vuodesta 15 vuoteen sekä että tarkastusviranomainen voisi asettaa elokuvan esittämiseksi nimenomaan elokuvan mainostukseen liittyviä ehtoja.

Opetusministeriön työryhmän ehdotuksesta saatiin lausunnot oikeusministeriöltä, valtion elokuvatarkastamolta, valtion elokuvalautakunnalta, valtion kamerataidetoimikunnalta, Suomen Filmikamari ry:ltä, Suomen elokuva-arkisto ry:ltä, Suomen elokuvakerhojen liitto ry:ltä, Suomen elokuvakontakti ry:ltä, Elokuva- ja televisiokasvatuksen keskus ry:ltä, Työväen elokuvatoimikunnalta, Maaseudun sivistystyön liitto ry:ltä sekä Suomen Kristillinen Liitto r.p.:ltä. Muutosehdotuksiin suhtauduttiin lausunnoissa yleensä myönteisesti. Suomen Kristillinen Liitto vastusti keskeisiä muutosehdotuksia. Eniten lausunnoissa puututtiin kieltoerusteiden tarkistamista koskevaan ehdotukseen, jota ei tähän esitykseen sisälly.

Opetusministeriö antoi tammikuussa 1985 vuonna 1982 asettamalleen videotuomikunnalle tehtäväksi laatia tarkistetun luonnoksen video-ohjelmien ennakkotarkastusta koskevaksi hallituksen esitykseksi toimikunnan II osamietinnössä (komiteanmietintö 1984:39) olevan ehdotuksen pohjalta sekä hallituksen esityksen muotoon esityksen elokuvien tarkastusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi, elokuvien ennakkotarkastuksesta annetussa laissa säädettyjä tarkastusperusteita kuitenkin muuttamatta. Toimikunnan ehdotus elokuvien tarkastusta koskevan lainsäädännön tarkistamiseksi valmistui joulukuussa 1985 (opetusministeriön työryhmien muistioita 1985:42).

Toimikunnan tarkistetusta ehdotuksesta on kuultu keskeisiä elokuva-alan viranomaisia ja järjestöjä.

4. Eräitä esityksen ulkopuolelle jääviä seikkoja

Kaikkia niitä ehdotuksia, jotka sisältyvät vuonna 1971 valmistuneeseen mietintöön, ei ole otettu tähän esitykseen. Tuolloin työryhmä ehdotti, että elokuvien tarkastuksessa määrättävä korkein yleinen ikäraja alennettaisiin kuudestoista viiteentoista vuoteen "yhdenmukaisesti niiden perusteiden kanssa, jotka yleensä puoltavat lainsäädännöllisesti vahvistettujen ikärajojen alentamista". Tällaiseen ikärajan alentamiseen ei nyt ole kuitenkaan katsottu olevan riittäviä perusteita. Jo nykyisenkin lain mukaan voidaan määrätä, ettei elokuvaa saa esittää 15 vuotta nuoremmille. Joka tapauksessa edelleenkin pidetään tarpeellisenä — niin kuin työryhmäkin on katsonut — mahdollisuutta määrätä, että elokuva saadaan esittää vain 18 vuotta täyttäneille. Jos yleinen ikäraja alennetaan viiteentoista vuoteen, tulisi sanottujen kahden ikärajan (18 ja 15 vuotta) ero varsin suureksi. Tämä vähentäisi tarkastusviranomaisen mahdollisuuksia asettaa erilaisia elokuvia varten sopivia ikärajoja.

Edellä mainittu työryhmä ehdotti aiemmin selostettuja muutoksia myös elokuvien tarkastuksessa noudatettaviin kieltoerusteisiin. Kieltoerusteiden uudelleen arviointia tässä vaiheessa ei ole pidetty aiheellisena. Tämä edellyttäisi muun muassa ratkaisun tekemistä siitä, mihin suuntaan epäsiivekkien julkaisujen levittämisen ehkäisemistä koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan.

Opetusministeriön työryhmä ehdotti lakia muutettavaksi myös siten, että tarkastusviranomainen voisi asettaa elokuvan esittämiseksi mai-

nostukseen liittyviä ehtoja. Työryhmän mukaan oli perusteltua, että koska tiettyihin elokuviin liittyvä mainosaineisto suuntautuu suoraan aikuisyleisöön, sen julkiseen hyväksikäyttöön tulisi voida liittää kohtuullisia rajoituksia. Työryhmän mukaan myös elokuvien mainonnassa tulisi pyrkiä välttämään sensaationhaluisina pidettäviä tai sensaatiomaisuuteen viittaavia keinoja. Elokuvien mainostuksessa ei ole ilmennyt siinä määrin epäkohtia, että työryhmän ehdottamaa elokuvan mainonnan sääntelyä voitaisiin pitää perusteltuna. Työryhmän ehdotuksen valmistumisen jälkeen on tullut voimaan kuluttajansuojalainsäädäntö, joka sisältää mainontaa koskevia yleisiä säännöksiä ja jota tältä osin sovelletaan myös elokuvien markkinointiin. Kuluttajansuojalain (38/78) mukaan kulutushyödykkeen markkinoinnissa ei saa käyttää hyvän tavan vastaista tai muutoin kuluttajien kannalta sopimatonta menettelyä. Tämä periaate koskee siis myös elokuvien markkinointia.

5. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Valtion elokuvararkastamon menot olivat vuonna 1985 noin 860 000 markkaa. Tarkastusmaksuista kertyi valtiolle tuloja vuonna 1985 noin 800 000 markkaa. Kuten edellä on todettu, tarkoituksena on elokuvakulttuurin edistämiseksi säätää maksu omakustannusarvoa alemmaksi valtion maksuperustelakia noudattaen, joten tulot tulisivat jäämään jonkin verran edellä mainittuja pienemmiksi.

Yleisölle levitettävien video-ohjelmien ennakkotarkastuksen toteuttaminen tulee lisäämään elokuvatarkastamon työmäärää, mistä aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia arvioidaan sanottua ennakkotarkastusta koskevassa hallituksen esityksessä erikseen.

Valtion elokuvalautakunnan tarkastuksesta ei enää perittäisi maksuja. Tästä aiheutuu vuodessa noin 20 000 markan menot.

Valtion elokuvatarkastamon tarkastustoimista eikä elokuvatarkastamon ja elokuvalautakunnan päätöksistä perittäisi enää maksuja. Näiden maksujen suuruus on nykyisin 6,50 markkaa, joten muutoksella ei olisi sanottavaa taloudellista vaikutusta.

Elokvaverolain muutoksen vaikutus elokuva-veron kertymään on hyvin vähäinen.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa annetaan eduskunnalle esitys video- ja muiden kuvaohjelmien tarkastamista koskevaksi lainsäädäntöksi. Siinä ehdotetaan säädettäväksi laki video- ja muiden kuvaohjelmien tarkastamisesta. Tämän lakiehdotuksen mukaan elinkeinotoiminnassa ei kuluttajalle saisi tarjota ostettavaksi, vuokrattavaksi tai lainattavaksi eikä luovuttaa elinkeinotoiminnassa liikkuvina kuvina katseltavaksi tarkoitettua ohjelmaa ennen kuin ohjelma on tarkastettu ja hyväksytty levitettäväksi. Mainittu esitys liittyy monella tavoin elokuvien tarkastuksesta annettuun lainsäädäntöön. Tarkastusperusteet olisivat suurimmaksi osaksi samat. Jos ohjelma on tarkastettu elokuvien tarkastuksessa, sitä ei tarvitsisi enää tarkastaa mainitussa esityksessä ehdotettavan lain nojalla. Jos elokuvan esittäminen on kielletty elokuvien tarkastuksesta annetun lain nojalla sellaisella perusteella, joka on yhdenmukainen video-ohjelmien tarkastusta koskevassa laissa olevan tarkastusperusteen kanssa, ei samaa elokuvaa saisi levittää elinkeinotoiminnassa kuluttajille. Sanotun lakiehdotuksen mukaisen tarkastuksen toimittaisi valtion elokuvatarkastamo, ja tarkastusmenettelyssä noudatettaisiin soveltuvin osin, mitä elokuvien tarkastuksen toimittamisesta on säädetty.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki elokuvien tarkastuksesta annetun lain muuttamisesta

2 §. Pykälän 1 momentin nykyisen 1 kohdan mukaan valtion viranomaisen omaa käyttöönsä varten valmistama tai hankkima elokuva on vapautettu tarkastuksesta. Ehdotuksen mukaan va-

pautus koskisi kaikkien viranomaisten, siis esimerkiksi kunnan ja kuntainliiton viranomaisten valmistamia tai hankkimia elokuvia. Poikkeuksena kuitenkin ovat kunnan viranomaisten säännönmukaista kunnallista elokuvateatteritoimintaa varten hankkimat elokuvat. Merkitystä ei ole enää sillä, onko elokuva hankittu viranomaisen omaan käyttöön vai ei. Näin ollen jos viranomainen on luovuttanut valmistamansa, valmistuttamansa tai hankkimansa elokuvan toisen käyttöön, voidaan tällöinkin elokuva esittää tarkastuttamatta. Viranomaisen hankkimina pidetään myös sillä vuokralla olevia elokuvia. Myös Oy. Yleisradio Ab:n valmistamat tai valmistuttamat elokuvat olisi vapautettu tarkastuksesta. Oy. Yleisradio Ab:n valmistama elokuva on vapautettu tarkastuksesta riippumatta siitä, onko elokuva esitetty televisiotoiminnassa vai ei.

Vapautusperuste koskee yhtä hyvin viranomaisen tai Oy. Yleisradio Ab:n itse valmistamia kuin niiden tuottamia tai niiden tilauksesta valmistettuja elokuvia. On huomattava, että vapautusperuste ei koske Oy. Yleisradio Ab:n hankkimia elokuvia.

Lain 4 pykälän 2 momentin mukaan viranomaiset voivat asettaa elokuvan esittämiseksi tarpeelliseksi katsottavia ehtoja.

Momentin 2 kohta on samansisältöinen kuin nykyisessä laissa. Momentin 3 ja 4 kohtaan on tehty muista muutoksista aiheutuvat vähäiset lakitekniset tarkistukset.

Momentin 5 kohdan mukaan tarkastuksesta on vapautettu ensinnäkin toisinnokset musiikkiesityksistä. Toisinnoksilla musiikkiesityksistä tarkoitetaan esimerkiksi konserttien tallennuksia, mutta ei sepitteellisiä musiikkiaiheisia elokuvia, kuten musikaaleja. Toisinnoksina musiikkiesityksistä ei pidetä myöskään sellaisia elokuvia, joissa studiossa äänitettynä musiikkiin on liitetty muuta kuva-aineistoa.

Myös toisinnokset urheilukilpailuista tai muista urheilu- tai liikuntatapahtumista ovat vapautettut tarkastuksesta. Lainkohdan piiriin kuuluvat yhtä hyvin elokuvat, joissa on kuvattu tietty urheilutapahtuma, esimerkiksi jalkapallo-ottelu kokonaisuudessaan, kuin suurista kisoista tehdyt koosteet. Tarkastuksesta on vapautettu myös elokuvat, joissa on valmennus- tai harrastustarkoitusta varten toisinnettu yksittäisiä urheilusuorituksia. Milloin liikuntatapahtumista tehtyihin toisinnoksiin on sisällytetty elokuvan kokonaisuuteen nähden vähäisiä kuvauksia muusta tapahtumaan läheisesti liittyvästä aiheesta, esimerkiksi

tapahtumapaikkakunnan esittelyä, kuuluu elokuva tällöinkin vapautusperusteeseen piiriin.

Momentin 6 kohdan mukaan enintään kolme minuuttia kestävät mainoselokuvat on vapautettu tarkastuksesta. Lainkohdassa tarkoitetaan lähinnä tietyn tuotteen tai palveluksen markkinointia tai tietyn yrityksen esittelyä varten tehtyjä elokuvia. Elokuvien mainostusta varten valmistettuja elokuvia vapautusperuste ei kuitenkaan koske. Muutoin olisi näet mahdollista esittää sellaisten elokuvien mainoselokuvia, joiden esittäminen kielletään. Kolmen minuutin sääntö ei estä sitä, että yhtäjaksoisesti esitetään useampia enintään sanotun ajan kestäviä tarkastuttamattomia elokuvia.

Momentin 7 kohdan vapautusperuste koskee video- ja muita ohjelmapelejä, joita on jo lähemmin käsitelty yleisperusteluissa. Tunnusomaista näille peleille on, että liikkuvan kuvan käyttö ei ole katselua vaan pelaamista varten ja että pelaaja esimerkiksi painikkeita tai vipuja käyttämällä voi saada aikaan näyttöruudussa erilaisia kuvamuodostelmia.

Pykälän 2 momentin nykyisen 3 kohdan mukaan valtion arkistossa tai muussa siihen verrattavassa valtion laitoksessa voidaan esittää tarkastuttamatta elokuva tutkimustyötä varten. Ehdotuksen mukaan elokuva voitaisiin esittää sanotussa laitoksessa muutakin tarkoitusta varten. Ehdotus mahdollistaa esimerkiksi sen, että Suomen elokuva-arkistossa voidaan esittää tarkastuttamattomia elokuvia. Momentin 4 kohdan vapautusperuste koskee siinä tarkemmin määritellyissä tieteellisissä yhteisöissä esitettäviä tiede- ja opetuselokuvia. Tätä vapautusperustetta ehdotetaan laajennettavaksi niin, että se koskisi muitakin elokuvia. Myös julkisten tai julkisen valvonnan alaisten oppilaitosten toiminnassa, esimerkiksi peruskoulussa ja lukiossa, voitaisiin esittää tarkastuttamatta elokuvia.

Laajennus nykyiseen lakiin olisi myös se, että tieteellisiin kongresseihin ja tieteellisen yhdistyksen kokouksiin rinnastettaisiin taiteellisia kysymyksiä käsittelevät kongressit. Ehdotus helpottaa osaltaan liikkuvan kuvan käyttöä eri taidealojen kansainvälisten asiantuntijoiden tapaamisissa. Nykyisen lain mukaan näet tällaisissakin tilaisuuksissa esitettävät elokuvat — esimerkiksi taiteilijoiden tuotantoa esittelevät elokuvat — on tarkastettava. Kun nykyisessä laissa käytetään ilmaisua yliopistossa ja korkeakoulussa esitettävä elokuva, ilmaistaan asia nyt käyttämällä sanontaa yliopiston tai korkeakoulun tai laitoksen toiminnassa esitettävä elokuva. Tämä sanonnan muutos on vain selventävä täsmennys.

Momenttiin lisättäväksi ehdotetun uuden 4 a kohdan mukaan muissakin kuin 4 kohdassa tarkoitetuissa julkisissa tai julkisen valvonnan alaisissa laitoksissa voitaisiin esittää tarkastuttamatta elokuvia. Tämä ehdotettu uusi vapautusperuste liittyy läheisesti saman momentin 4 kohdan tarkistusehdotukseen; yhteistä on se, ettei tarkastusvelvollisuus koskisi julkisen toiminnan piirissä esitettäviä elokuvia. Uudessa 4 a kohdassa mainitaan eräät keskeiset laitokset, joiden toiminnassa voidaan tarkastuttamatta esittää elokuvia: päiväkotit, yleinen kirjasto, sairaala ja vanhainkoti. Ehdotus voi olla erityisen merkityksellinen kirjastojen kannalta, koska elokuvien esittäminen videotekniikan välityksellä voi tulla kirjastojen uudeksi palvelumuodoksi. Ehdotus koskee muitakin kuin siinä nimenomaisesti mainittuja vastaavalaisia, muun muassa sosiaalihallinnon alaan kuuluvia laitoksia.

Pykälän 3 momentin mukaan 1 tai 2 momentissa tarkoitettu elokuva on aina säädettyssä järjestyksessä tarkastettava, jos se esitetään näytännössä, johon kannetaan pääsy- tai muu osanottomaksu. Tämä säännös koskisi siis nyt tarkistettavaksi tai lisättäväksi ehdotettuja 2 §:n kohtia. Ei voida pitää tarpeellisena sitä, että julkisen laitoksen toiminnan yhteydessä esitettävä elokuva on tarkastettavaa silloinkaan, kun näytäntö on maksullinen. Sen vuoksi 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan 3 momentissa säädetty ei koskisi mainitunlaisen toiminnan yhteydessä esitettäviä elokuvia.

2 a §. Ehdotetun uuden pykälän mukaan opetusministeriö voisi antaa hakemuksesta luvan esittää elokuvia tarkastuttamatta taiteen edistämiseksi järjestettävässä tilaisuudessa. Kysymyksen tulevat lähinnä elokuvakulttuuriin liittyvät tapahtumat, esimerkiksi elokuvajuhlat tai laajempiin kulttuuritapahtumiin liittyvät näytännöt, joissa esitetään määrätyn ohjaajan tuotantoa tai luodaan katsaus jonkin maan tai aikakauden elokuvateoksiin. Lupa voidaan antaa myös muidenkin taidealojen kuin elokuvakulttuurin edistämiseen tähtääviin tilaisuuksiin, esimerkiksi taidenäyttelyjen yhteydessä esitettävien näyttelyn aiheisiin liittyvien elokuvien esittämistä varten. Lupaa ei kuitenkaan tulisi myöntää säännönmukaista kulttuuritoimintaa, esimerkiksi elokuva-teatterien tai elokuvakerhojen esityksiä varten. Tämän korostamiseksi lainkohdassa käytetäänkin ilmaisua "erityinen tilaisuus".

Lupa voidaan antaa yhtä tilaisuutta, mutta myös useampaakin, esimerkiksi vuosittain järjestettäviä tilaisuuksia varten. Opetusministeriö voi-

si asettaa luvan myöntämiselle tarpeelliseksi katsottuja ehtoja. Opetusministeriö voisi siten määrätä ikärajoista ja vaatia, että ennen esityksiä on järjestäjien toimitettava luettelo esitettävistä elokuvista tarkastusviranomaiselle. Opetusministeriö voisi peruuttaa luvan, jos luvan ehtoja rikotaan. Lupa voitaisiin peruuttaa silloinkin, kun elokuvien sisältö tai muu erityinen seikka, esimerkiksi se, että tilaisuuden luonne osoittautuu muuksi kuin on ilmoitettu, antaa siihen aiheutta.

3 §. Jos tarkastusviranomaisen on hyväksynyt elokuvan esitettäväksi ehdolla, että siitä poistetaan määrätynlaatuiset kohdat, on pykälän 4 momentin mukaan viranomaisen, valtion elokuvatarkastamon, toimitettava nämä poistot. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa se, että juuri viranomaisen määräämät kohdat tulevat poistetuiksi. Joustavamman käytännön aikaansaamiseksi ehdotetaan, että tarkastuspyynnön tehnyt, käytännössä lähinnä maahantuoja saisi tehdä poistot tarkastusviranomaisen antamien määräysten mukaisesti. Sen varmistamiseksi, että asianomaiset kohdat tulevat poistetuiksi, olisi poistettu kohta talletettava tarkastusviranomaisen haltuun tai lyhennetty kopio toimitettava tämän nähtäväksi. Siitä, kumpaa menettelyä olisi noudatettava, voisi tarkastusviranomaisen antaa tarkempia määräyksiä.

4 §. Pykälän 1 momentin mukaan tarkastusviranomaisella on oikeus kieltää elokuvan esittäminen 16 vuotta tai jotakin sitä alemmaa ikää nuoremmille lapsille. Tähän momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan tarkastusviranomaisen voisi harkintansa mukaan sallia, että tarkastuksessa määrättyä ikää nuorempikin, kuitenkin enintään kolme vuotta nuorempi voisi seurata elokuvaa huoltajansa seurassa, esimerkiksi 10-vuotias vanhempiansa seurassa 12 vuotta nuoremmilta kiellettyä elokuvaa. Käytännöllisistä syistä ei huoltajalle tässä yhteydessä voida antaa tiukan muodollista sisältöä. Huoltajiksi voidaan näin ymmärtää lapsen vanhemmat, isovanhemmat ja muut sellaiset aikuisiässä olevat henkilöt, joiden vastuulla ja silmälläpidon alaisena näytäntöön tuleva lapsi on.

Ehdotus poikkeaa yleisperusteluissa mainitusta opetusministeriön työryhmän ehdotuksesta; siinä esitettiin, että jos elokuvan esittäminen on kielletty 12 vuotta tai jotakin sitä alemmaa ikää nuoremmilta lapsilta, sen esittämistä voisivat seurata kaikki sanottua ikää nuoremmat lapset yhdessä holhoojan tai huoltajan kanssa. Nyt esillä olevan ehdotuksen mukaan mahdollista on siis se, että huoltajan läsnäollessa jostakin korkeam-

mastakin ikärajaista voitaisiin poiketa. Toisaalta lapsen iän ja asetetun ikärajan ero ei saisi missään tapauksessa ylittää kolmea vuotta. Milloin tarkastusviranomainen on määrännyt, että elokuva saadaan esittää vain 18 vuotta täyttäneille, ei tästä ikärajaista sen erityisluonteen vuoksi voitaisi poiketa huoltajan läsnäolonkaan vuoksi.

Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana ja nykyajan käsityksiä vastamattomana mahdollisuus määrätä, että elokuva saadaan esittää vain erikseen miehille ja naisille.

Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan muun muassa 2 pykälän 1 momentin 1 kohdassa mainitulla viranomaisella on oikeus määrätä valmistamansa, hankkimansa tai hyväksymänsä elokuvan esittämiseksi tarpeelliseksi katsomansa ehdot. Tähän lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi 2 pykälän 1 momentin 1 kohdan muutoksesta johtuva tarkistus. Oy. Yleisradio Ab:n valmistamat tai valmistuttamat ohjelmat on tarkoitettu periaatteessa kaikkien katsottavaksi. Sitä vastoin viranomaisella saattaa olla erityinen syy asettaa lainkohdassa tarkoitettuja ehtoja. Näin ollen 2 momenttia ei ehdoteta muutettavaksi siten, että Oy. Yleisradio Ab. voisi asettaa ehtoja valmistamiensa tai valmistuttamiensa ohjelmien esittämiseksi.

5 §. Pykälässä on säädetty siitä, milloin elokuva voidaan määrätä uudelleen tarkastettavaksi. Säännöksiä siitä, voidaanko elokuva hakemuksesta ottaa uudelleen tarkastettavaksi, ei laissa ole. Käytännössä on menetelty kuitenkin niin, että elokuva on aikaisemman päätöksen estämättä otettu uudelleen tarkastettavaksi. Tämä onkin perusteltua jo senkin vuoksi, että ajan oloon käsitykset kieltooperusteiden sisällöstä voivat muuttua. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi asiasta nimenomainen säännös.

1.2. Laki elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

10 §. Pykälän 1 momentin mukaan tarkastusviranomainen perii tarkastuksesta maksun, jonka suuruus säädetään tarkemmin asetuksella. Maksusta säädetään noudattaen valtion maksuperustelain (980/73) säännöksiä.

Pykälän 2 momenttiin on siirretty valtion elokuvatarkastamon ja elokuva-autakunnan virkatoimista ja toimituskirjoista suoritettavista maksuista annetun asetuksen 3 §:n säännös. Sen mukaan elokuvien tarkastuksesta annetun lain 5 §:n 1 momentin nojalla toimitettu uusi tarkastus on maksuton. Pykälän 3 momenttiin on siirretty

sanotun asetuksen 4 §:n säännös elokuvien esittämisestä elokuvan haltijalle aiheutuneiden kulu- jen vähentämisestä.

Pykälän 4 momenttiin on siirretty sellaisenaan nykyinen 2 momentti, joka koskee 1 momentissa tarkoitettujen maksujen perimistä ulosottotoimin.

Valtion elokuvatarkastamon ja valtion elokuvautakunnan virkatoimista ja toimituskirjoista suoritettavista maksuista annettu asetus ehdotetaan kumottavaksi.

1.3. Laki elokuvaverolain 7 ja 8 §:n muuttamisesta

7 §. Nykyisen 7 §:n mukaan elokuvaveroa ei ole suoritettava elokuvan esittämisestä näytännössä, jonka sotilasviranomaiset järjestävät yksinomaan sotilashenkilöille ja heidän perheenjäsenilleen kasarmialueella (1 kohta) eikä myöskään näytännössä, joka oppilaitoksen toimesta järjestetään ottamatta samaa oppilaitokseen kuulumattomilta pääsymaksua (2 kohta). Ehdotuksessa laajennetaan verottomien näytäntöjen piiriä. Veroa ei olisi suoritettava elokuvan esittämisestä elokuvien tarkastusta koskevan lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin 3, 4 tai 4 a kohdassa tai 2 a §:ssä tarkoitettussa tilaisuudessa. Verotonta olisi siten elokuvan esittäminen muun muassa valtion arkiston tai siihen verrattavan laitoksen, korkeakoulun taikka julkisen tai julkisessa valvonnassa olevan oppilaitoksen toiminnan yhteydessä, tieteellisessä tai taiteellisia kysymyksiä käsittelevässä kongressissa, tieteellisen yhdistyksen kokouksessa sekä päiväkodin, yleisen kirjaston, sairaalan ja vanhainkodin sekä muun vastaavan laitoksen toiminnan yhteydessä sekä myös taiteen edistämiseksi järjestettävässä erityisessä tilaisuudessa, jossa voidaan esittää tarkastuttamattomia elokuvia. Yleensä elokuvan esittämisestä ei edellä mainitun toiminnan yhteydessä peritä maksua eikä elokuvan esittäminen nykyisinkään olisi verollista. Esimerkiksi yleisen kirjaston palvelut ovat jo lain mukaan maksuttomia. Ehdotettu lainmuutos tulisi lähinnä koskemaan elokuvan esittämistä Suomen elokuva-arkistossa ja erilaisissa elokuvajuhlissa.

Ehdotettu säännös voitaisiin ottaa pykälän 2 kohdan tilalle. Pykälän jakamisesta kohtiin on tarkoituksenmukaista luopua.

8 §. Pykälä koskee tapauksia, joissa elokuvia ei esitetä varsinaisessa elokuvanäytännössä, vaan julkisessa huvitilaisuudessa. Koska elokuva voidaan

edellä 7 §:n 2 momentissa mainituissa tapauksissa esittää myös julkisessa huvitilaisuudessa, ehdotetaan pykälään otettavaksi selventävä lisäys siitä, ettei tällöinkään 7 §:n 2 momentissa mainitussa tapauksessa elokuvan esittämisestä peritä elokuvaveroa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esitetyt ehdotukset edellyttävät eräitä vähäisiä tarkistuksia elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annettuun asetukseen (51/66). Asetusluonnos on liitetty tähän esitykseen.

3. Voimaantulo

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan samanaikaisesti erillisessä hallituksen esi-

tyksessä ehdotetun video- ja muiden kuvaohjelmien tarkastamista koskevan lainsäädännön kanssa.

4. Säättämisjärjestys

Elokuvien tarkastuksesta annettu laki on säädetty perustuslainsäätämisjärjestyksessä, koska ennakkotarkastuksen katsotaan olevan ristiriidassa hallitusmuodon 10 §:n kanssa. Nyt ehdotetulla lailla lievennetään ennakkotarkastusvelvollisuutta. Siten hallituksen käsityksen mukaan laki voidaan käsitellä tavallisessa säättämisjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

elokuvien tarkastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan elokuvien tarkastuksesta 29 päivänä toukokuuta 1965 annetun lain (299/65) 2 §:n 1 momentti, 2 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 3 §:n 4 momentti ja 4 § sekä

lisätään 2 §:n 2 momenttiin uusi 4 a kohta, lakiin uusi 2 a § sekä 5 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Edellä 1 §:ssä säädetystä tarkastuksesta ovat vapautetut:

1) viranomaisen valmistama, valmistuttama tai hankkima elokuva, ei kuitenkaan kunnan viranomaisen säännönmukaista elokuvien esitystoimintaa varten hankkima elokuva, sekä Oy. Yleisradio Ab:n valmistama tai valmistuttama elokuva;

2) asetuksella säädettyjen valtion viranomaisten hyväksymät opetuselokuvat;

3) valtakunnan sisäisiä tapahtumia käsittelevät uutiskatsauselokuvat neljäntoista päivän kuluessa kuvatuista tapahtumista;

4) luonnollisen henkilön kuvaamat ja hänen itsensä esittämät matkailua tai luontoa taikka niihin verrattavia aiheita käsittelevät elokuvat, jotka eivät koske valtakunnan suhteita ulkovaltoihin;

5) elokuvat, jotka sisältävät yksinomaan tai pääasiallisesti toisinnoksia musiikkiesityksistä taikka urheilukilpailuista tai muista urheilu- tai liikuntatapahtumista;

6) enintään kolme minuuttia kestävät mainoselokuvat, eivät kuitenkaan elokuvien mainostusta varten tarkoitettut; sekä

7) video- ja muut ohjelmapelit, joissa pelaaja voi vaikuttaa näyttölaitteessa näkyviin tapahtumiin.

Muukin kuin 1 momentissa tarkoitettu elokuva saadaan sitä tarkastuttamatta esittää:

3) valtion arkiston tai muun siihen verrattavan valtion laitoksen toiminnassa;

4) yliopiston ja muun korkeakoulun sekä julkisen tai julkisessa valvonnassa olevan oppilaitoksen toiminnassa samoin kuin tieteellisessä tai taiteellisia kysymyksiä käsittelevässä kongressissa, tieteellisen yhdistyksen kokouksessa ja niihin verrattavassa tilaisuudessa;

4 a) päiväkodin, yleisen kirjaston, sairaalan ja vanhainkodin sekä muun vastaavan julkisen tai julkisen valvonnan alaisen laitoksen toiminnassa; sekä

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu elokuva esitetään näytännössä, johon kannetaan pääsy- tai muu osanottomaksu, on elokuva kuitenkin säädettyssä järjestyksessä tarkastettava. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske 2 momentin 3, 4 tai 4 a kohdassa tarkoitettujen laitoksen toiminnassa tai siinä tarkoitettussa tilaisuudessa esitettävää elokuvaa.

2 a §

Taiteen edistämiseksi järjestettävässä erityisessä tilaisuudessa voidaan opetusministeriön antaman luvan perusteella esittää elokuvia niitä tarkastut-
tamatta. Lupa voidaan antaa määräajaksi useam-
paakin tilaisuutta varten. Lupa voidaan liittää
tarpeelliseksi katsottavia ehtoja. Jos luvan ehtoja
rikotaan tai jos esitettyjen elokuvien sisältö tai
muu erityinen syy antaa siihen aiheutta, lupa
voidaan peruuttaa.

3 §

Tarkastusviranomainen voi hyväksyä elokuvan
esitettäväksi ehdolla, että siitä poistetaan määrä-
tyt 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitetun laatu-
kohdat. Jos poiston suorittaa muu kuin tarkastus-
viranomainen, on tarkastusviranomaisen mää-
räyksen mukaisesti poistettu kohta talletettava
tämän haltuun tai lyhennetty kopio toimitettava
tämän nähtäväksi. Tarkastusviranomainen voi an-
taa tarkempia määräyksiä poistamisesta.

4 §

Tarkastusviranomaisella on oikeus, kun 3 §:ssä
mainittujen perusteiden soveltaminen määrättyä

ikää nuorempien lasten kohdalta sitä edellyttää,
kieltää elokuvan esittäminen kuuttatoista vuotta
tai jotakin sitä alemmaa ikää nuoremmille lapsil-
le. Erityisistä syistä tarkastusviranomainen voi
myös määrätä, että elokuva saadaan esittää aino-
astaan kahdeksantoista vuotta täyttäneille. Elok-
uvan esittämiseksi voidaan asettaa muita tarpeelli-
siksi katsottavia ehtoja. Kieltäessään elokuvan
esittämisen kuuttatoista vuotta tai jotakin sitä
alempaa ikää nuoremmille lapsille, voi tarkastus-
viranomainen kuitenkin sallia, että elokuva saa-
daan esittää enintään kolme vuotta tätä ikää
nuoremmallekin silloin kun hän on huoltajansa
seurassa.

Edellä 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa
mainitulla viranomaisella on oikeus määrätä val-
mistamansa, valmistuttamansa, hankkimansa tai
hyväksymänsä elokuvan esittämiseksi tarpeellisek-
si katsomansa ehdot.

5 §

Lainvoimaisen päätöksen estämättä elokuva
voidaan ottaa uudelleen tarkastettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

2 .

Laki

elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elokuvien tarkastuksen toimittamisesta 29 päivänä
toukokuuta 1965 annetun lain (300/65) 10 § näin kuuluvaksi:

10 §

Valtion elokuvatarkastamon toimittamasta tar-
kastuksesta perii tarkastusviranomainen maksun,
jonka suuruudesta säädetään tarkemmin asetuk-
sella. Maksun suuruus määrätään noudattaen,
mitä valtion maksuperustelaisissa (980/73) on sää-
detty.

Milloin elokuva on määrätty elokuvien tarkas-
tuksesta annetun lain 5 §:n 1 momentin nojalla
uudelleen tarkastettavaksi, on tämä tarkastus
maksuton.

Milloin elokuvan haltijan on 9 §:n nojalla
esitettävä elokuva tarkastusta varten, vähenne-

tään 1 momentissa tarkoitetusta maksusta kol-
mannes.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut saa-
daan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin
verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin
annetussa laissa (367/61) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Tällä lailla kumotaan valtion elokuvatarkasta-
mon ja elokuvaalautakunnan virkatoimista ja toi-
mituskirjoista suoritettavista maksuista 25 päivä-
nä maaliskuuta 1966 annettu asetus (179/66)
siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

3.

Laki**elokuvaverolain 7 ja 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä kesäkuuta 1964 annetun elokuvaverolain (366/64) 7 ja 8 §, näistä 8 § sellaisena kuin se on 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetussa laissa (243/81), näin kuuluviksi:

7 §

Veroa ei ole suoritettava elokuvan esittämisestä näytännössä, jonka sotilasviranomaiset järjestävät yksinomaan sotilashenkilöille ja heidän perheenjäsenilleen kasarmialueella.

Veroa ei ole suoritettava myöskään elokuvan esittämisestä elokuvien tarkastuksesta annetun lain (299/65) 2 §:n 2 momentin 3, 4 tai 4 a kohdassa tarkoitetussa toiminnassa tai tilaisuudessa eikä sellaisessa lain 2 a §:ssä tarkoitetussa tilaisuudessa, jossa opetusministeriön antaman

luvan perusteella voidaan esittää elokuvia niitä tarkastuttamatta.

8 §

Jos huvitilaisuudessa esitetään elokuvaa, on siitä suoritettava elokuvaveroa niin kuin tässä laissa säädetään, jollei 7 §:n 2 momentista muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 22 päivänä elokuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Gustav Björkstrand*

Laki

elokuvien tarkastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan elokuvien tarkastuksesta 29 päivänä toukokuuta 1965 annetun lain (299/65) 2 §:n 1 momentti, 2 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 3 §:n 4 momentti ja 4 § sekä

lisätään 2 §:n 2 momenttiin uusi 4 a kohta, lakiin uusi 2 a § sekä 5 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §.

Edellä 1 §:ssä säädetystä tarkastuksesta ovat vapautetut:

1) *valtion* viranomaisen omaa käyttöään varten valmistama tai hankkima elokuva;

2) asetuksella säädettyjen valtion viranomaisten hyväksymät opetuselokuvat;

3) valtakunnan sisäisiä tapahtumia käsittelevät uutiskatsauselokuvat neljäntoista päivän kuluessa kuvatuista tapahtumista; *sekä*

4) luonnollisen henkilön kuvaamat ja hänen itsensä esittämät matkailua tai luontoa taikka niihin verrattavia aiheita käsittelevät elokuvat, jotka eivät koske valtakunnan suhteita ulkovaltoihin.

2 §

Edellä 1 §:ssä säädetystä tarkastuksesta ovat vapautetut:

1) viranomaisen valmistama, *valmistuttama* tai hankkima elokuva, *ei kuitenkaan kunnan viranomaisen säännönmukaista elokuvien esitystoimintaa varten hankkima elokuva, sekä Oy. Yleisradio Ab:n valmistama tai valmistuttama elokuva;*

2) asetuksella säädettyjen valtion viranomaisten hyväksymät opetuselokuvat;

3) valtakunnan sisäisiä tapahtumia käsittelevät uutiskatsauselokuvat neljäntoista päivän kuluessa kuvatuista tapahtumista;

4) luonnollisen henkilön kuvaamat ja hänen itsensä esittämät matkailua tai luontoa taikka niihin verrattavia aiheita käsittelevät elokuvat, jotka eivät koske valtakunnan suhteita ulkovaltoihin;

5) elokuvat, jotka sisältävät yksinomaan tai pääasiallisesti toisinnoksia musiikkiesityksistä taikka urheilukilpailuista tai muista urheilu- tai liikuntatapahtumista;

6) enintään kolme minuuttia kestävä mainoselokuvat, eivät kuitenkaan elokuvien mainostusta varten tarkoitettut; *sekä*

7) video- ja muut ohjelmapelit, joissa pelaaja voi vaikuttaa näyttölaitteessa näkyviin tapahtumiin.

Muukin kuin 1 momentissa tarkoitettu elokuva saadaan sitä tarkastuttamatta esittää:

3) valtion arkistossa tai muussa siihen verrattavassa valtion laitoksessa *tutkimustyötä varten;*

4) tiede- ja opetuselokuva yliopistossa ja korkeakoulussa sekä tieteellisessä kongressissa, tieteellisen yhdistyksen kokouksessa ja niihin verrattavassa tilaisuudessa; *sekä*

3) valtion arkiston tai muun siihen verrattavan valtion laitoksen toiminnassa;

4) yliopiston ja muun korkeakoulun sekä julkisen tai julkisessa valvonnassa olevan oppilaitoksen toiminnassa samoin kuin tieteellisessä tai taiteellisia kysymyksiä käsittelevässä kongressissa, tieteellisen yhdistyksen kokouksessa ja niihin verrattavassa tilaisuudessa;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Mikäli 1 tai 2 momentissa tarkoitettu elokuva esitetään näytännössä, johon kannetaan pääsy- tai muu osanottomaksu, on elokuva kuitenkin säädettyssä järjestyksessä tarkastettava.

4 a) päiväkodin, yleisen kirjaston, sairaalan ja vanhainkodin sekä muun vastaavan julkisen tai julkisen valvonnan alaisen laitoksen toiminnassa; sekä

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu elokuva esitetään näytännössä, johon kannetaan pääsy- tai muu osanottomaksu, on elokuva kuitenkin säädettyssä järjestyksessä tarkastettava. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske 2 momentin 3, 4 tai 4 a kohdassa tarkoitettun laitoksen toiminnassa tai siinä tarkoitettussa tilaisuudessa esitettävää elokuvaa.

2 a §

Taiteen edistämiseksi järjestettävässä erityisessä tilaisuudessa voidaan opetusministeriön antaman luvan perusteella esittää elokuvia niitä tarkastuttamatta. Lupa voidaan antaa määräajaksi useam- paakin tilaisuutta varten. Lupa voidaan liittää tarpeelliseksi katsottavia ehtoja. Jos luvan ehtoja rikotaan tai jos esitettyjen elokuvien sisältö tai muun erityinen syy antaa siihen aihetta, lupa voidaan peruuttaa.

3 §.

Tarkastusviranomaisen voi hyväksyä elokuvan esitettäväksi ehdolla, että siitä viranomaisen toimesta poistettun määrätty 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettun laatuise- kohdat.

3 §

Tarkastusviranomaisen voi hyväksyä elokuvan esitettäväksi ehdolla, että siitä poistetaan määrätty 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettun laatuise- kohdat. Jos poiston suorittaa muu kuin tarkastusviranomaisen, on tarkastusviranomaisen määräyksen mukaisesti poistettu kohta talletettava tämän haltuun tai lyhennetty kopio on toimitettava tämän nähtäväksi. Tarkastusviranomaisen voi antaa tarkempia määräyksiä poistamisesta.

4 §.

Tarkastusviranomaisella on oikeus kun 3 §:ssä mainittujen perusteiden soveltaminen määrättyä ikää nuorempien lasten kohdalta sitä edellyttää, kieltää elokuvan esittäminen kuuttatoista vuotta tai jotakin sitä alemmaa ikää nuoremmille lapsille. Erityisistä syistä tarkastusviranomaisen voi myöskin määrätä, että elokuva saadaan esittää ainoastaan kahdeksantoista vuotta täyttäneille henkilöille sekä että se saadaan esittää vain erikseen miehille ja naisille. Niin ikään voidaan elokuvan esittämiseksi asettaa muita tarpeelliseksi katsottavia ehtoja.

4 §

Tarkastusviranomaisella on oikeus, kun 3 §:ssä mainittujen perusteiden soveltaminen määrättyä ikää nuorempien lasten kohdalta sitä edellyttää, kieltää elokuvan esittäminen kuuttatoista vuotta tai jotakin sitä alemmaa ikää nuoremmille lapsille. Erityisistä syistä tarkastusviranomaisen voi myös määrätä, että elokuva saadaan esittää ainoastaan kahdeksantoista vuotta täyttäneille. Elokuvan esittämiseksi voidaan asettaa muita tarpeelliseksi katsottavia ehtoja. Kieltäessään elokuvan esittämisen kuuttatoista vuotta tai jotakin sitä alemmaa ikää nuoremmille lapsille, voi tarkastusviranomaisen kuitenkin sallia, että elokuva saa-

Voimassa oleva laki

Edellä 2 §:n momentin 1 ja 2 kohdassa mainitulla viranomaisella on oikeus määrätä valmistamansa, hankkimansa tai hyväksymänsä elokuvan esittämiseksi tarpeelliseksi katsomansa ehdot.

5 §.

Ehdotus

daan esittää enintään kolme vuotta tätä ikää nuoremmallekin silloin kun hän on huoltajansa seurassa.

Edellä 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa mainitulla viranomaisella on oikeus määrätä valmistamansa, valmistuttamansa, hankkimansa tai hyväksymänsä elokuvan esittämiseksi tarpeelliseksi katsomansa ehdot.

5 §

Lainvoimaisen päätöksen estämättä elokuva voidaan ottaa uudelleen tarkastettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

2.

Laki**elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elokuvien tarkastuksen toimittamisesta 29 päivänä toukokuuta 1965 annetun lain (300/65) 10 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

10 §.

Elokvatarkastamon ja elokuvalautakunnan toimituskirjoista ja virkatoimista on suoritettava asetuksella lähemmin säädettäviä maksuja. Maksut määrätään siten kuin eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavien maksujen perusteista lokakuun 17 päivänä 1942 annetun lain (806/42) 2 §:ssä on säädetty. Tällöin on edellä 9 §:stä mainitusta velvollisuudesta elokuvan haltijalle aiheutuvat erityiset kustannukset otettava kohtuullisessa määrin vähennyksenä huomioon.

Ehdotus

10 §

Valtion elokvatarkastamon toimittamasta tarkastuksesta perii tarkastusviranomaisen maksun, jonka suuruudesta säädetään tarkemmin asetuksella. Maksun suuruus määrätään noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa (980/73) on säädetty.

Milloin elokuva on määrätty elokuvien tarkastuksesta annetun lain 5 §:n 1 momentin nojalla uudelleen tarkastettavaksi, on tämä tarkastus maksuton.

Milloin elokuvan haltijan on 9 §:n nojalla esitettävä elokuva tarkastusta varten, vähennetään 1 momentissa tarkoitetusta maksusta kolmannes.

Voimassa olava laki

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin on säädetty.

Ehdotus

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Tällä lailla kumotaan valtion elokuvatarkastamon ja elokuvalautakunnan virkatoimista ja toimituskirjoista suoritettavista maksuista 25 päivänä maaliskuuta 1966 annettu asetus (179/66) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

3.

Laki**elokuvaverolain 7 ja 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä kesäkuuta 1964 annetun elokuvaverolain (366/64) 7 ja 8 §, näistä 8 § sellaisena kuin se on 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetussa laissa (243/81), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

7 §

Veroa ei ole suoritettava elokuvan esittämisestä näytännössä:

1) jonka sotilasviranomaiset järjestävät yksinomaan sotilashenkilöille ja heidän perheenjäsenilleen kasarmialueella; tai

2) joka oppilaitoksen toimesta järjestetään otamatta samaan oppilaitokseen kuulumattomilta pääsymaksua.

8 §

Jos huvitilaisuudessa esitetään elokuvaa, on siitä suoritettava elokuvaveroa niin kuin tässä laissa säädetään.

Ehdotus

7 §

Veroa ei ole suoritettava elokuvan esittämisestä näytännössä, jonka sotilasviranomaiset järjestävät yksinomaan sotilashenkilöille ja heidän perheenjäsenilleen kasarmialueella.

Veroa ei ole suoritettava myöskään elokuvan esittämisestä elokuvien tarkastuksesta annetun lain (299/65) 2 §:n 2 momentin 3, 4 tai 4 a kohdassa tarkoitetussa toiminnassa tai tilaisuudessa eikä sellaisessa lain 2 a §:ssä tarkoitetussa tilaisuudessa, jossa opetusministeriön antaman luvan perusteella voidaan esittää elokuvia niitä tarkastuttamatta.

8 §

Jos huvitilaisuudessa esitetään elokuvaa, on siitä suoritettava elokuvaveroa niin kuin tässä laissa säädetään, jollei 7 §:n 2 momentista muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Asetus

elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun asetuksen 3 §:n muuttamisesta

Opetusministerin esittelystä muutetaan elokuvien tarkastuksen toimittamisesta 8 päivänä tammi-kuuta 1966 annetun asetuksen (51/66) 3 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

3 §

— — — — —
 Jos tarkastusviranomainen on hyväksynyt elokuvan esitettäväksi ehdolla, että siitä poistetaan määrättyt kohdat, on tarkastuksen anojalle annettava tarkastusviranomaisen päätös. Tarkastuskortti saadaan tällöin antaa vasta kun viranomainen on poistanut sanotut kohdat tai, jos poiston on

suorittanut muu kuin tarkastusviranomainen, kun poistettu kohta on talletettu tarkastusviranomaisen haltuun tai lyhennetty kopio toimitettu tämän nähtäväksi.
 — — — — —

— — — — —
 Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 198 .